

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

Y.Koot

BEL/IOT

Telefoonnummer +31235144283

koote@noord-holland.nl

1 | 7

Betreft: Voortgangrapportages RES, actualiteiten en
afdoeningsvoorstel RES-gerelateerde moties

Verzenddatum

22 FEB. 2023

Kenmerk

1980573/1980577

Geachte leden,

In deze brief gaan wij nader in op de voortgangrapportages van de Regionale Energiestrategie (RES) voor Noord-Holland Noord (NHN) en Noord-Holland Zuid (NHZ). Ook geven wij een update over de nog openstaande RES-gerelateerde moties en stellen wij voor om moties 124-2021 'Uitdaagrecht', M127-2020 'Onderzoek zon-op-dak (RES 1.0)' en M112-2021 'Expertisepunt Windenergie en Gezondheid' als afgedaan te beschouwen.

Uw kenmerk

Voortgangrapportages RES

Via het Nationaal Programma RES (NPRES) is met de 30 RES-regio's afgesproken dat er elke twee jaar een voortgangrapportage wordt opgesteld (2023, 2025 etc.). De voortgangrapportage volgt op de vaststelling van de RES 1.0 in juli 2021, het uitvoeringsprogramma begin 2022 en de monitor RES van oktober 2022. De voortgangrapportages worden door de colleges in Noord-Holland vastgesteld.

In de voortgangrapportages wordt zicht gegeven op de status van de uitvoering, of er bijsturing nodig is en wanneer de Herijking van de RES (2.0) nodig zal zijn. Het doel van de voortgangrapportage is het bestuurlijk beantwoorden van de vraag of de regio op koers ligt voor het RES-bod.

Voor wat betreft de RES NHZ is het te vroeg om te zeggen of de regio het bod wel of niet gaat halen. Er is groei in opwek zichtbaar, maar de stijging is nog niet voldoende om het RES-bod van 2.7TWh te halen. De gemeenten in NHZ bevinden zich in verschillende stadia van de uitvoering.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Ook voor de RES NHN is het nog te vroeg om te zeggen of de regio het bod wel of niet gaat halen. Er is groei in opwek zichtbaar, maar deze is vooral gebaseerd op de realisatie van het Prinses Ariane windpark (Wieringermeer).

Eén belangrijke gedeelde conclusie is dat de kaders van de RES 1.0 ongewijzigd blijven en voldoende ruimte bieden om de uitvoering van de huidige RES zoekgebieden te realiseren. In 2023 ligt de aandacht op het continueren en versnellen van de uitvoering. Uit de voortgangsrapportages kan worden geconcludeerd dat de uitvoering moet worden versneld. Daarmee wordt de inzet van de provincie en gemeenten op versnelling breder gedeeld.

Gemeenten, provincie, waterschappen en RES-organisatie voeren regulier het gesprek met elkaar over de voortgang. Daarnaast wordt de monitoring aangescherpt zodat eind 2023 door gemeenten, provincie en waterschappen kan worden bepaald of de ambitie tijdig wordt gerealiseerd. In de rapportage staan ook aanvullende acties voor 2023 genoteerd voor gemeenten, provincie, RES-organisatie, netbeheerders en waterschappen.

De voortgang van de RES wordt vanaf heden op elke agenda van de bestuurlijke overleggen over de RES en energie-infrastructuur geagendeerd. Dit om vinger aan de pols te houden hoe de voortgang zich ontwikkelt. De voortgang zal worden geagendeerd aan de hand van een overzicht van activiteiten per gemeente met betrekking tot uitwerking van zoekgebieden.

Onlangs hebben we u per brief geïnformeerd over de voortgang van de motie 230-2022 'Versnelling RES' (kenmerk 1968654/1968756). De acties die in die brief genoemd staan, zijn ook opgenomen in de voortgangsrapportages.

Herijking RES

De Herijking van de RES (2.0) is aan de orde als er aanvullingen of wijzigingen moeten worden gemaakt op het huidige RES 1.0 document. Een aanleiding kan onder andere het toevoegen van zoekgebieden voor windenergie zijn. Of de wens om de regionale ambitie te verhogen, bijvoorbeeld door bijstelling van de nationale of Europese doelen of door beschikbaarheid van nieuwe technieken of bronnen. De Herijking van de RES (2.0) wordt vastgesteld door alle gemeenteraden, Provinciale Staten en Algemeen Bestuur (AB) van de waterschappen. Voor de Herijking van de RES (2.0) wordt gekoerst op voorjaar 2024. Dit betekent dat er eind 2023 bekend moet zijn welke nieuwe zoekgebieden worden toegevoegd. Ook zal daarvoor een MER-procedure worden doorlopen. De provinciale belangen worden geborgd

bij het toevoegen van de nieuwe zoekgebieden. Deze zoekgebieden worden uiteindelijk door Provinciale Staten vastgesteld.

Gezondheidseffectscreening (GES)

Bij het windproject Noorder IJ-plas wordt momenteel in een pilot gewerkt met de GES-methodiek. Er wordt daar gekeken hoe gezondheid een nog prominentere plek kan krijgen in het MER-traject en de vergunningverlening. Met de toepassing van de GES kan heel nauwkeurig in beeld worden gebracht wat de effecten zijn van de windturbines voor bijvoorbeeld geluid. Verschillende opstellingsvarianten kunnen zo gewogen worden. Verder wordt onderzocht of het mogelijk is een extra geluidsnorm voor tonaal laagfrequent geluid (een specifiek deel van het geluidsspectrum) op te nemen. De ervaring is dat als er klachten zijn over windturbines, die vaak over dit deel van het geluidsspectrum gaan. Er kan dan beter handhavend worden opgetreden mocht dat noodzakelijk zijn.

Update landelijke wetgeving wind

Er wordt momenteel gewerkt aan nieuwe algemene milieuregels voor windturbines. Daarvoor wordt een Plan-MER opgesteld. Bij het opstellen van deze regels en de Plan-MER wordt ook de wens van de regering om te komen tot heldere afstandsregels voor windturbines meegenomen. Hoe deze regels eruit komen te zien is nog niet bekend. Of er afstandsregels komen en hoe die eruit komen te zien is ook nog niet duidelijk. De planning is dat het ontwerp van landelijke stukken in het voorjaar 2023 ter inzage gaan. Tot de nieuwe regels van kracht zijn kunnen windenergieprojecten met lokale normen worden vergund. Er moet dan heel precies worden onderzocht wat er mogelijk is op een locatie. Inmiddels hebben wij daar goede ervaringen mee opgedaan.

Moties

In de bijlage 'update RES-moties' vindt u een overzicht van de RES-gerelateerde moties en de voortgang daarvan. In deze brief stellen wij daarnaast voor om moties M127-2020 'Onderzoek zon-op-dak (RES 1.0)', 124-2021 'Uitdaagrecht' en M112-2021 'Expertisepunt Windenergie en Gezondheid' als afgedaan te beschouwen.

M127-2020 'Onderzoek zon-op-dak (RES 1.0)'

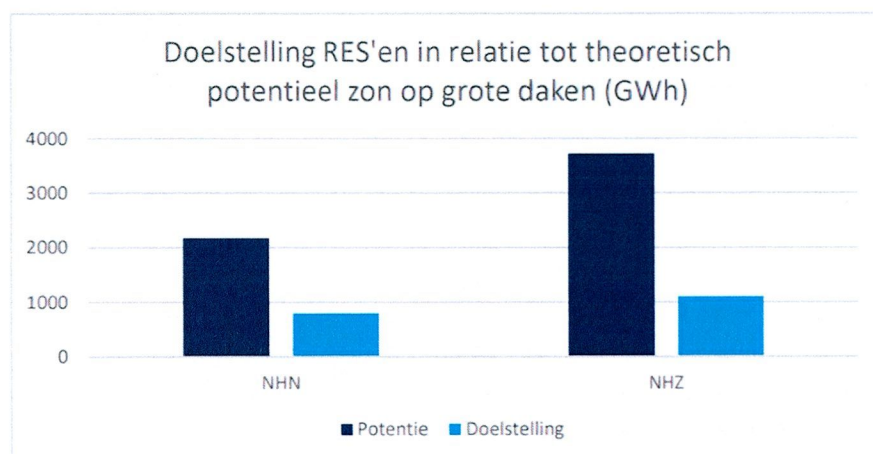
Deze motie is aangenomen in oktober 2020 en abusievelijk niet eerder toegevoegd op de lijst aangenomen moties. Derhalve beantwoorden wij de motie nu met terugwerkende kracht in voorliggende brief.

De motie riep op om in de uitwerking van concept RES (d.d. 5 oktober 2020) naar RES 1.0:

- Concreter uit te werken hoe reëel het potentieel van grootschalig zon op dak is, rekening houdend met praktische beperkingen zoals congestie op het elektriciteitsnet;
- Te onderzoeken op welke manier belemmeringen voor zon op dak opgelost kunnen worden.

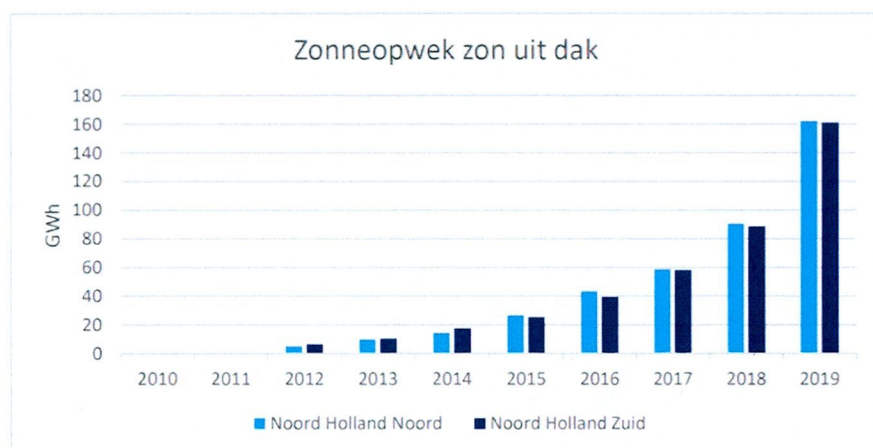
Ad. 1: Ten tijde van de concept RES hebben wij, mede naar aanleiding van deze motie, in een adviesrapport over het provinciale stimuleringsbeleid voor zonne-energie een analyse laten opnemen van de RES-ambitie voor grootschalig zon op dak. Zie ook hoofdstuk 5 'Inzicht in de opgave' van Evaluatie- en adviesrapport 'Zonovergoten daken' van AEF. Dit adviesrapport is eerder met u gedeeld in een brief over de herijking van het provinciale stimuleringsbeleid voor zonne-energie (1538217/1727565).

In hoofdstuk 5 van het rapport zijn grafieken opgenomen over hoe het RES-bod voor grootschalig zon op dak in 2030 zich verhoudt tot een theoretische potentieberekening van het PBL (grafiek 1). In NHN moet 36.6% (800 GWh) van de theoretische potentie in 2030 zijn gerealiseerd en in NHZ 29.5% (1100 GWh).

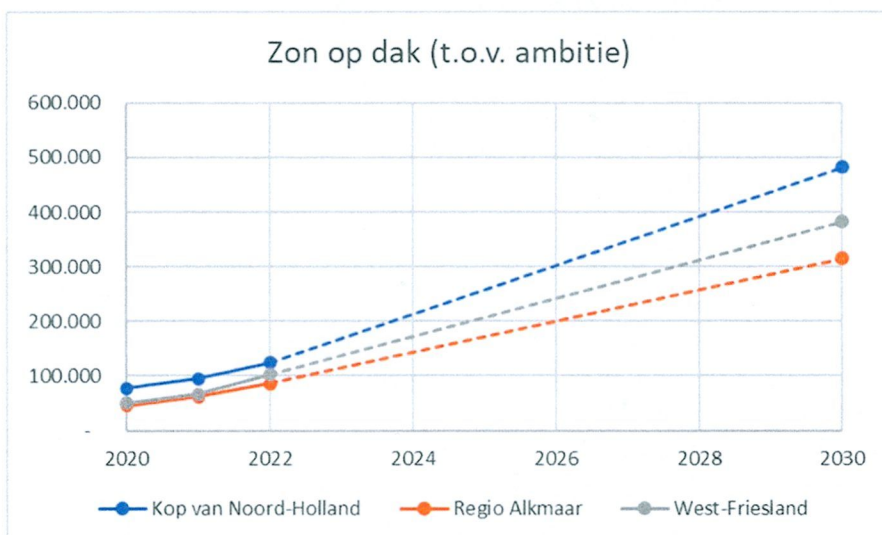

Grafiek 1: Doelstelling RES'en 1.0 in relatie tot potentie zon op grote daken (GWh)

Vervolgens schetst een andere grafiek hoe de opwek van zon op dak zich heeft ontwikkeld gedurende de jaren tot 2019 (grafiek 2). Als we deze groei doorprojecteren richting 2030 wordt het RES-bod voor grootschalig zon op dak zeker gehaald. Dit beeld wordt bevestigd in een recente door onszelf uitgevoerde analyse voor de groei van zon op dak van 2020 tot 2022 in NHN (grafiek 3).

Grafiek 2: Opwekking van duurzame energie uit zon op dak 2010 - 2019 (GWh)

Grafiek 3: Opwekking van duurzame energie uit zon op dak in NHN van 2020 - 2022 (MWh)

Op basis van bovenstaande achten wij het RES-bod voor grootschalig zon op dak uit de RES 1.0 ambitieus, én voldoende reëel. Daarnaast past een hoge ambitie voor zon op dak bij het beleidsprincipe van de zonneladder en breed gedeelde wens om in de eerste plaats de capaciteit van daken te benutten voor het opwekken van zonne-energie. Ad 2: Tegelijkertijd kan niet zomaar worden aangenomen dat de geconstateerde groei in zon op dak zich vanzelf doorzet richting 2030. Daarom willen we zon op dak in het kader van de Regionale Energiestrategieën blijven stimuleren, op een manier die past bij de rol van de provincie.

Inmiddels hebben we het stimuleringsbeleid voor zonne-energie van de provincie dan ook herijkt, waarbij we inspelen op de geleerde lessen en obstakels uit het verleden als ook nieuwe obstakels zoals de

toenemende congestie op het elektriciteitsnet. Zodoende hopen we bij te blijven dragen aan het oplossen van belemmeringen in de zon op dak opgave. Voor een nadere uiteenzetting van de herijking van het stimuleringsbeleid voor zonne-energie verwijzen wij naar onze eerdere brief hierover (1538217/1727565).

M124-2021 'Uitdaagrecht'

Het Uitdaagrecht is nog geen geldig recht en wordt, in het geval van de provincie Noord-Holland, opgenomen in de Provinciewet. Het wetsvoorstel is in september 2022 ingediend bij de Tweede Kamer. Dit wetsvoorstel staat ook wel bekend als 'wet versterking participatie op decentraal niveau'. De exacte invulling van het Uitdaagrecht laat de wetgever aan de overheden.

De provincie kan op twee manieren het uitdaagrecht verankeren:

1. Het uitdaagrecht kan worden opgenomen in de participatieverordening.
2. Het kan in een aparte beleidsnotitie worden vastgesteld, waarin staat opgenomen welke mogelijkheden er zijn om taken uit te voeren of over te nemen.

De RES is een samenwerking tussen gemeenten, provincie en waterschap, maar geen uitvoerend orgaan op zich. De afspraken die worden gemaakt in RES-verband, moeten individueel nog geborgd worden in eigen beleid/regelgeving. Een voorbeeld hiervan zijn de windzoekgebieden en de borging hiervan in de provinciale omgevingsverordening. Dit maakt het lastig om voor de RES op zichzelf staand het uitdaagrecht uit te werken.

Elke partner in de RES heeft eigen bevoegdheden en taken. Het uitdaagrecht voor de provincie zal dan ook invloed moeten hebben op de bevoegdheden en taken van de provincie. Binnen de RES heeft de provincie verschillende taken:

- Bevoegd gezag (vergunningverlening) voor windenergie;
- Toetsend op regels over zonne-energie in landelijk gebied zoals opgenomen in de Omgevingsverordening;
- Stimuleren uitwerken zoekgebieden door middel van regelingen (wij werken deze zelf niet uit, dit doet de gemeente);
- Faciliteren van kennisdeling,
- Regie op ruimtelijke samenhang, beschermingsregimes en monitoring.

De provincie heeft weinig tot geen uitvoeringstaken binnen de RES die door inwoners overgenomen kunnen worden. Het is de vraag in welke mate het uitdaagrecht bijdraagt aan de algehele verbetering van betrokkenheid van burgers bij de energietransitie op provinciaal niveau. Het lijkt met name een instrument te zijn voor reeds geïnteresseerde en

maatschappelijke actieve burgers, die op andere manieren sowieso al betrokken worden bij de RES.

M112-2021 Expertisepunt Windenergie en Gezondheid

Het RIVM vormt samen met de GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst) het Expertisepunt Windenergie en gezondheid. Dit Expertisepunt zorgt ervoor dat de wetenschappelijke kennis over windturbines en gezondheid actueel is en dat deze kennis ook in de praktijk gebruikt wordt. Het Expertisepunt Windenergie en Gezondheid houdt voor haar kennisbasis de wetenschappelijke literatuur bij over windenergie en gezondheid. Elke drie maanden wordt een overzicht gemaakt van de nieuwe wetenschappelijke literatuur en relevante briefartikelen. Daarnaast kijkt het Expertisepunt of het nodig is om nieuw onderzoek te doen in Nederland naar windturbines en gezondheid, zoals naar effecten van (tonaal laagfrequent) geluid of slagschaduw.

Omdat het aantal windmolenparken in Nederland de komende jaren naar verwachting zal toenemen, kan het daarnaast zinvol zijn om de gezondheidseffecten van geluid te monitoren op landelijk niveau. In opdracht van het ministerie van EZK (Economische Zaken en Klimaat) heeft het RIVM in kaart gebracht welke onderzoeksvragen er leven bij bewoners, de lokale en regionale overheden en bij de betrokken ministeries. De resultaten van deze opdrachten zijn opgeschreven in het RIVM-briefrapport 'Verkenning van opties voor gezondheidsonderzoek rond windturbines'. EZK bekijkt op dit moment welke vervolgonderzoeken er kunnen worden ingezet om de belangrijkste onderzoeksvragen mee te kunnen beantwoorden.

Via onze deelname in het landelijk procesteam Windenergie en Gezondheid -waarin ook de partijen uit het Expertisecentrum zijn vertegenwoordigd- zijn wij direct aangehaakt bij het uitwerken van deze onderzoeksvragen en overige actuele ontwikkelingen. En delen die inzichten ook met onze RES-partners onder andere via kennissessies.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk